

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığı ile Sosyal Medyayı Eğitsel Amaçlı Kullanımları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Facebook Örneği

Burak YILMAZSOY¹
Mehmet KAHRAMAN²

Özet

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin sosyal ağ bağımlılık düzeyleri ve eğitsel amaçlı sosyal ağ kullanım düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Ayrıca öğrencilerin cinsiyet, bölüm, akıllı telefona sahip olma durumu ve kişisel bilgisayara sahip olma durumları gibi değişkenler açısından Facebook bağımlılık düzeylerinde ve eğitim amaçlı Facebook kullanım düzeylerinde anlamlı ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Meslek Yüksek Okulu (MYO)'nda öğrenim görmekte olan 272 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, Kişisel Bilgi Formu, Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği ve Facebook Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde, Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman Brown Sıra Farklılıkları Katsayısı testlerinden yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin Facebook bağımlılığı ve eğitsel amaçlı Facebook kullanımlarına ilişkin görüşlerinin pozitif yönde olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin Facebook'u eğitsel amaçla kullanma düzeyleri ile cinsiyet ve fakülte değişkeni arasında anlamlı ilişki olduğu ancak, akıllı telefona sahip olma ve kişisel bilgisayar sahibi olma durumu ile anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Facebook bağımlılık düzeylerinin cinsiyet ve akıllı telefona sahip olma değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, kişisel bilgisayara sahip olma ve fakülte değişkenlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği ortaya konulmuştur.

Anahtar sözcükler: Sosyal medya, sosyal medya bağımlılığı, Facebook, eğitim

1. Giriş

Teknolojideki hızlı ve etkin gelişmeler, modern hayatın farklı alanlarında olduğu kadar, insanların yaşayış biçimleri üzerinde de etkili olmuştur. Bu bağlamda, bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin etkin rolü yadsınmaz niteliktedir. Özellikle devrimsel bir iletişim teknolojisi olan internet sayesinde video, müzik, fotoğraf gibi farklı türde veri paylaşımlarının anlık gerçekleştirilmesi ve bilgiye ulaşım daha kolay hale gelmiştir. İnternet, aynı anda ve her yerde bulunan bilgisayar ağlarının, fiziksel alandan bağımsız bir şekilde ve milyonlarca kişiyi sanal dünyada birleştirecek nitelikte dev bir ortamı oluşturmuştur. İnternet teknolojisi daha önce tarihte hiç şahit olunmamış tarzda yeni tür ilişkileri ve bu ilişkiler sonucu ortaya çıkan sanal ortamları gündeme getirmiştir. Sanal ortamlar kısaca, kişisel ilişkiler ağının oluşturulması için yeterli sayıda insan bir araya geldiğinde internet yoluyla oluşturulan sosyal paylaşım ortamları olarak bilinmektedir (Gürhani, 2004:2). Bu noktada, özellikle sosyal medya kavramı ve bu bağlamda incelenebilen platformlar oldukça dikkat çekicidir.

Kullanıcıların kendi profil sayfalarını oluşturdukları ve bu profil sayfalarında kendi istedikleri içerikleri yayınlatabildikleri web platformlarına "Sosyal Medya Platformları" adı verilmiştir (Ofcom, 2008). Sosyal medya genel olarak; insanların düşüncelerini, tecrübelerini, kavrama yetilerini, algılarını, müzik, video ve fotoğraf gibi ortamları birbirleriyle paylaşmak için kullandıkları araçlar ve platformlar kümesi olarak tanımlanmaktadır (Lai ve Turban, 2008). Bir başka tanıma göre sosyal medya platformları, insanların anlık duyguları, düşündükleri, hissettikleri, fikir beyan etmek istedikleri veya yaşantısındaki herhangi bir ayrıntıyı başkaları ile paylaşmak istedikleri, internet üzerinden ulaşılabilen online ortamlar olarak bilinmektedir (Paul ve Dredze, 2011). Günümüzde sosyal ağ sitelerindeki etkileşim arkadaşlık, akrabalık, ilgiler ve etkinlikler üzerine kuruludur. Fakat sosyal ağların tek işlevi bu değildir. Bu ağlar, sadece aile ve arkadaşlardan değil öğretmenler, okul çalışanları, komşular, toplum içindeki farklı çevrelerden de oluşmaktadır. Sosyal ağlar kullanıcılara bilgi oluşturma ve paylaşma, ilişki kurma ve geliştirme gibi birçok imkân sağlamaktadır (Kwon ve Wen, 2010). İnternetin Web 2.0 ile etkileşimli bir dünya haline gelmesiyle, sosyal ağlar aracılığı ile işbirliği yapmak, eğitimcilerle bilgiyi hazırlayanlar (üniversiteler) arasında bilgi paylaşımına ve üretimine olanak sağlamakta (Strathdee, 2007), eğitimi destekleyici şekilde kullanılmaktadır. Grant (2008) sosyal ağların, eğitim-öğretim ortamlarında kullanılmasının öğrenciler ve öğretmenler arasında daha iyi bir iletişim ortamı oluşturacağına ve sosyal ağlar sayesinde öğretmenlerin öğrencilerini daha iyi tanıyabileceklerini belirtmektedir (Akt. Mazman, 2009). Sosyal ağlar iletişim kabiliyetini, katılımı ve sosyal bağlılığı geliştirmekte, akran desteğini ve işbirliği ile öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamaktadır (Gülbahar, Kalelioğlu & Madran, 2010). Ayrıca sosyal ağlar ile yapılan etkileşimler, yüz yüze olan etkileşimlere göre daha güçlü ilişki oluşturmaktadır (McKenna, Green ve Gleason, 2002).

¹ Sorumlu Yazar: Yüksek Lisans Öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi ABD, burakyilmazsoy@hotmail.com

² Yrd. Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, kahraman@aku.edu.tr

Bilinen ilk sosyal medya platformu 1997’de kurulan ve kullanıcılarına profil oluşturma, mesaj gönderme gibi özellikleri olan “sixdegrees.com” adlı platformdur. 2001 yılından sonra kurulan Blackplanet, Asianavenue, Migente, Cyworld gibi sosyal ağ platformları, arkadaşlık kurmak isteyen kişilerin kullanımına farklı özellikler sunmuştur. 2004 yılından sonra ise MySpace ve Facebook gibi günümüzde milyonlarca kişi tarafından kullanılan platformlar internet kullanıcılarına hizmet verir hale gelmiştir (Kobak ve Biçer, 2008). Ülkemizde ve dünyada internet kullananların sayısı ve internette geçirdikleri süre hızla artmakta ve bu duruma paralel olarak da, kullanıcılara kendi içeriklerini oluşturma, sosyalleşme gibi olanaklar sağlayan sosyal medya platformlarının da giderek arttığı görülmektedir (Amichai-Hamburger ve Vinitzky, 2010). 2017 yılı itibariyle hâlihazırda çok sayıda sosyal medya platformu olmasına karşın, etkinliği ve popülerliğini hiçbir zaman yitirmemiş olan Facebook, alternatiflerin yanında birkaç adım öne çıkmaktadır.

Amerika’daki birçok üniversitede öğrenci ve öğretim üyelerinin birbirlerini tanımak amacıyla kullandıkları, kâğıt fotoğraf albümünden esinlenerek adlandırılan Facebook (Kobak ve Biçer, 2008), ilk olarak Harvard Üniversitesi öğrencisi Mark Zuckerberg tarafından Şubat 2004 yılında geliştirilmiştir (Şener, 2009). Dünyada ve Türkiye’de en çok kullanılan sosyal ağ olan Facebook; kullanıcıların iletişim kurmak istedikleri kişiler ile sanal ortamda buluşmalarına ve ilişkilerini sosyal ortamda devam ettirmelerine olanak sağlar (McLoughlin & Lee, 2008). “We Are Social” tarafından hazırlanan 2016 yılı “İnternet ve Sosyal Medya Kullanıcı İstatistikleri” raporunda dünyada en çok kullanılan sosyal ağ ortamının Facebook olduğu belirtilmektedir. Aynı raporda Türkiye’de en çok kullanılan sosyal ağlar arasında da ilk sırayı %32 oranı ile Facebook almaktadır (Ayvaz, 2016). Facebook kullanıcı sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Günümüzde bir milyardan üzerinde insan günlük aktif olarak Facebook sosyal ağını kullanmaktadır (Serim, 2016). Facebook’un kullanıcı sayısının yüksek ve bu kadar popüler olmasının birçok sebebi vardır. Bunlar kısaca; kullanıcılara çoklu ortam sağlama, diğer sosyal ağ siteleriyle bağlantı kurarak paylaşım yapma özelliğinin olması, grup, etkinlik ve uygulama gibi özellikleriyle geniş topluluklarla iletişim kurulabilmesi, çevrimiçi ve çevrimdışı sohbete imkân vermesi, oyun ve uygulamaların çalışması için mobil cihazlarda kullanıma uygun olması, kullanımının kolay olması ve Türkçe dil desteği sunması olarak sayılabilmektedir (Karademir ve Alper 2011). Facebook’un genel kullanım alanı incelendiğinde, bu platformun gençler ve öğrencilerin çoğunluğu tarafından kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Türkiye’de yaşayan gençler arasındaki kullanımı Facebook’un alışkanlık haline geldiği, daha çok var olan arkadaşlıkların devam ettirilmesini sağlayan bir araç olarak kullanıldığı, kullanıcının kişisel bilgilerini kendi kontrolü ölçüsünde paylaşabildiğine inandığı ve bu ortamda kendi paylaşımlarından ziyade arkadaşlarını izlemenin ön planda olduğu gözlenmiştir (Şener, 2009). Bu kesimin yoğun olarak kullanması ve Facebook kullanımından dolayı meydana gelen zaman kaybının öğrenciler üzerinde etkisini azaltmak için birçok araştırmacı Facebook eğitsel amaçlı kullanımıyla ilgili araştırma yapmıştır (Akyazı ve Ünal, 2013; Çam, 2012; Çelik, 2012; Mazman ve Usluel, 2011; Sezgin vd., 2011; Öztürk ve Akgün, 2012). Munoz ve Towner (2009)’a göre, Facebook farklı şekillerde derslerde kullanılabilir. Facebook’un yeni özelliği olan Canlı Yayın ile canlı ders işleme olanağı da mevcut olmuştur. Dersler Facebook üzerinden Öğrenim Yönetim Sistemleri gibi etkileşimli, paylaşımcı, işbirlikçi şekilde işlenebilecektir. Facebook’un kullanıcı sayısının yüksek olması ve kullanıcı yaş aralıkları incelendiğinde öğrenim gören öğrencilerin çok yüksek oranda Facebook kullandığı görülmektedir (We Are Social, 2016). Bu yüksek kullanım ve geçirilen süreler öğrencilerin ders çalışmak için ayırdıkları zamanın, Facebook kullanmayan öğrencilere göre daha düşük olduğu sonucunu çıkarmıştır (Krischner ve Karpinsky, 2010). Haftada 5-10 saati Facebook’ta geçirmenin bile olumsuz etkiler yaratabileceği (Rouis, Limayem ve Salehi-Sangari, 2011) araştırmacılar tarafından belirtilmiştir. Bu durum akla hemen bağımlılık konusunu getirmektedir.

Bağımlılık, bir madde ya da davranışı kullanmayı bırakamama veya kontrol edememe şeklinde tanımlanabilmektedir (Egger & Rauterberg, 1996). Huzursuzluktan kaçınma isteğindeki kişiler, bunu sağlamak için bazı araçlar kullanmaktadır. Fakat kullanımda geçen zamanın uzaması nedeniyle eski doyuma ulaşamamakta ve sonuçta tekrar tedirgin olmaktadır (Hazar, 2011). Facebook’ta ziyaretçi başına geçirilen süreler bazında Türkiye’nin 7,8 saat ile beşinci sırada yer aldığı düşünüldüğünde (Kazançoğlu, Üstündağlı ve Baybars, 2012), Facebook’ta geçirilen zamanın hangi amaçlarla kullanıldığının ortaya koyulması yönünde yapılan çalışmaların önemi de artmaktadır. Daha önce ifade edilen, İnternet ortamındaki ve sosyal medya platformlarındaki kullanıcı sayılarının artışı yanında, İnternet ve sosyal medya platformlarında geçirilen zamanın gereğinden fazla olması durumu, günümüz araştırmalarında sıklıkla odaklanılan bir diğer ilgi alanı olan internet bağımlılığını akla getirmektedir. Söz konusu zaman periyodunun fazlalığı ve bireyin kontrol altına alamayacağı derecede interneti yoğun olarak kullanması, bunun sonucu olarak da sorumluluklarını yerine getirememesi, kişinin yaşamında olumsuzluklara neden olması internet bağımlılığı olarak değerlendirilmektedir (Zorbaz, 2013). Kandell (1998), internet bağımlılığını; bağlandıktan sonra yapılan etkinlikten bağımsız olarak internete psikolojik olarak bağlılık duyma olarak tanımlamaktadır. Alanyazındaki internet bağımlılığı tanımlarından bazıları şu şekildedir;

- İnternetin sık ve kontrolsüz kullanılması sonucunda, kişinin gündelik hayatına ciddi zararlar vermesidir (Morahan-Martin ve Schumacher, 2000) .
- Uyumsuz düşünce ve patolojik davranışları kapsayan psikiyatrik bir vakadır (Davis,2001).

- Kişinin ev, iş, okul, sosyal hayatında ya da psikolojik yaşantısında sıkıntılara neden olan aşırı kullanımdır (Beard ve Wolf, 2001).
- Kullanıcının çevrimiçi kullanımını kontrol yeteneğini, ilişkisel, mesleki ve sosyal problemlere sebep olacak derecede etkileyebilen, yeni ve genellikle tanınmamış klinik bir rahatsızlıktır (Young, 2007).

Bağımlılık konusunu Türkiye perspektifinde ele almak ve konuyu sosyal medya platformları kapsamında daha spesifik hale getirmemiz gerekirse, şu hususlara değinebiliriz: Türkiye’de teknolojiye duyulan hayranlık, ailelerde ve çocuklarda bilgisayar ve internet kullanımı konusunda rahat davranmalarına yol açmıştır (Döner, 2011:5). Meydana gelen rahatlık ve kullanım isteği sosyal medyanın kullanım süresini de artırmaktadır. “We Are Social” tarafından hazırlanan 2016 yılı “İnternet ve Sosyal Medya Kullanıcı İstatistikleri” raporunda yer alan veriler incelendiğinde dünyada ve Türkiye’de en çok kullanılan sosyal medya platformunun Facebook olduğu belirtilmektedir. Aynı raporda yer alan bilgilere göre, Türkiye de aktif kullanılan sosyal medya platformları kullanım oranları sırasıyla Facebook için % 32, WhatsApp için % 21, Facebook Messenger için % 20, Twitter için % 17 ve Instagram için % 16 olarak görülmektedir. Rapordaki Facebook kullanıcı yaş aralıkları incelendiğinde; 13-19 yaş arası % 19, 20-29 yaş arası % 36, 30-39 yaş arası % 23, 40-49 yaş arası % 12, 50-59 yaş arası % 5 ve 60 yaş üstü % 3’lük kullanım oranına sahiptir. Yaş aralıkları daha detaylı irdelendiğinde, öğrenim yaş aralığı olarak 13-39 yaş aralığı alındığında, %78 gibi yüksek bir oran çıkmaktadır (We Are Social, 2016). Facebook’un Türkiye’de yaşayan gençler arasındaki kullanımını incelendiğinde, alışkanlık haline geldiği, daha çok var olan arkadaşlıkların devam ettirilmesini sağlayan bir araç olarak kullanıldığı, kullanıcının kişisel bilgilerini kendi kontrolü ölçüsünde paylaşabildiğine inandığı gözlenmiştir (Şener, 2009). Sosyal medya platformlarından özellikle Facebook’un kullanım oranının yüksek olması, kullanım süresinin uzaması ve zamanla bağımlılık halini alabilmesi ve ayrıyeten bu platformun yüksek etkileşimli iletişime imkân veren yapısı, eğitsel bağlamda ele alınmasının önemli olduğu ve önemli bulgular elde edebileceğimizi gözler önüne sermektedir.

Açıklamalar kapsamında bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sosyal ağ bağımlılık düzeyleri ve eğitsel amaçlı sosyal medya platformu kullanım düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Ayrıca öğrencilerin cinsiyet, bölüm, akıllı telefona sahip olma durumu ve kişisel bilgisayara sahip olma durumları gibi değişkenler açısından Facebook bağımlılık düzeylerinde ve eğitim amaçlı Facebook kullanım düzeylerinde anlamlı ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Bu temel amaca göre çalışmanın problem cümlesini; “Üniversite öğrencilerinin Facebook’u eğitsel amaçlı kullanımları ile Facebook bağımlılıklarını etkileyen değişkenler nelerdir ve eğitsel amaçlı kullanım ile bağımlılık arasındaki ilişki düzeyi nedir?” şeklinde ortaya koyabilir ve bununla birlikte alt problemleri de şu şekilde sıralayabiliriz:

- a. Öğrencilerin Facebook’u eğitsel amaçlı kullanımı hangi değişkenlerden etkilenmektedir?
- b. Öğrencilerin Facebook bağımlılık düzeyleri hangi değişkenlerden etkilenmektedir?
- c. Öğrencilerin Facebook’u eğitsel amaçlı kullanım düzeyleri ile Facebook bağımlılık düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?

2. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, ilişkisel tarama modeline göre tasarlanmış betimsel bir çalışmadır. Tarama modelleri; geçmişte veya halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2012).

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Afyon Meslek Yüksek Okulu, Mühendislik Fakültesi ve Eğitim Fakültesi’nde eğitim gören toplam 272 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın tutarlılığı için farklı alanlarda okuyan öğrenciler uygun (elverişli) örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Uygun örnekleme yöntemi bulunan sınırlılıklar nedeniyle örneklemin kolay ulaşılabilir olması ve daha kolay uygulama yapılmasından dolayı seçilmiştir.

Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin cinsiyet, akıllı telefona sahip olma durumları, kişisel bilgisayara sahip olma durumları ve fakültelerine göre dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Örneklem grubunun değişkenlere göre dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	N	%
Cinsiyet	1.Kadın	164	60.3
	2. Erkek	108	39.7
Akıllı Telefona Sahip Olma Durumu	1. Var	265	97.4
	2. Yok	7	2.6
Kişisel Bilgisayara Sahip Olma Durumu	1. Var	250	91.9
	2. Yok	22	8.1
Fakülte	İİBF	38	14.0
	Mühendislik	90	33.1
	MYO	112	41.2
	Eğitim	32	11.8
	Toplam		272

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aşamasında iki ölçek ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Bunlardan ilki eğitsel alanda Facebook kullanım amaçlarının belirlenmesi için Mazman (2009) tarafından geliştirilen ve geçerlik güvenirlik analizi yapılmış olan “Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği”dir. Mazman (2009)’a göre Facebook Eğitsel Kullanımı, “iletişim”, “işbirliği” ve “kaynak ve materyal paylaşımı” olarak üç faktör altında ele alınmıştır. Facebook kullanım amacını belirlemeye yönelik bu üç faktör altında 11 maddeli bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçekteki sorular 10’lu likert tipinde olup yanıtlar 1=“Hiç katılmıyorum” ve 10=“Tamamen katılıyorum” u ifade edecek şekilde hazırlanmıştır. Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği’nin güvenirlik analizi sonuçlarına göre ölçekteki 11 maddenin Cronbach Alfa ile hesaplanan iç tutarlık katsayısı .92 olarak bulunmuştur. Üç alt faktörü bulunan ölçeğin faktörlere ilişkin iç tutarlık katsayıları, iletişim (.85), işbirliği (.88) ve kaynak ve materyal paylaşımı (.86) şeklindedir. Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Ölçekte verilecek maksimum puan 110, minimum puan 11’dir. Puanın yüksekliği o bireyin Facebook’u eğitsel alanda verimli kullandığı, düşüklüğü ise bireyin Facebook’u eğitsel alanda verimli kullanmadığı anlamına gelmektedir.

Bir diğer veri toplama aracı olan ve üniversite öğrencilerin Facebook bağımlılık düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanmış “Facebook Bağımlılığı Ölçeği” ise, Kimberly Young tarafından internet bağımlılığının ölçülmesi amacıyla 1998 yılında geliştirilmiş ve Çam (2012) tarafından Facebook’a uyarlanıp Türkçe’ye çevrilmiştir. Altılı likert tipindeki 19 sorudan oluşan Facebook bağımlılığı ölçeğinin toplam iç tutarlık katsayısı .93’ tür. Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı .91 olarak bulunmuştur. Ölçekte verilecek maksimum puan 114, minimum puan 19’dur. Puanın yüksek veya düşük olması o bireyin Facebook Bağımlılık düzeyini göstermektedir.

Araştırmada, üniversite öğrencilerinin demografik özellikleri hakkında veri toplamak amacıyla araştırma değişkenleriyle ilgili yapılandırılmış “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Bu formda, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin cinsiyeti, akıllı telefona sahip olma durumu, kişisel bilgisayara sahip olma durumu ve fakülte bilgileri elde edilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen anket verileri SPSS 20.0 programında analiz edilmiştir. Verilerin analizinde öncelikle dağılımın normalliğini belirlemek amacıyla Kolmogrov-Smirnov testi yapılmıştır. Büyüköztürk (2012), grup büyüklüğünün 50’den fazla olması durumunda puanların normalliğe uygunluğunun Kolmogrov-Smirnov testi ile yapılacağını ifade etmektedir. Yapılan analizler sonucunda verilerin normal dağılmadığı belirlenmiştir. Bu nedenle verilerin analizinde Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis testi ve Spearman Brown Sıra Farklılıkları Katsayısı analizleri kullanılmıştır. Elde edilen veriler yorumlanırken katılımcıların cinsiyet, akıllı telefona sahip olma durumu, kişisel bilgisayara sahip olma durumu ve fakülte değişkenleri dikkate alınarak katılımcıların Facebook bağımlılık düzeyleri ve eğitsel amaçlı Facebook kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına bakılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde çalışmanın problem ve alt problemlerine yönelik yapılan analizlerin sonuçları tablolar halinde verilmektedir.

3.1. Öğrencilerin Facebook’u Eğitsel Amaçlı Kullanımı Etkileyen Değişkenler

Bu bölümde çalışmanın birinci alt problemi olan “Öğrencilerin Facebook’u eğitsel amaçlı kullanımı hangi değişkenlerden etkilenmektedir?” sorusuna ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2

Üniversite öğrencilerinin Facebook eğitsel amaçlı kullanım düzeylerinin cinsiyete göre dağılımına ilişkin Mann Whitney-U testi sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kadın	164	151.02	24768.00	6474.00	.000
Erkek	108	114.44	12360.00		

Tablo 2 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin Facebook sosyal ağını eğitsel amaçlı kullanım düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde kadın öğrenciler lehine farklılaştığı görülmektedir. Bu durumda kadın öğrencilerin (SO=151.02), erkek öğrencilere (SO=114.44) göre Facebook sosyal ağını daha üst düzeyde eğitsel amaçlı kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 3

Üniversite öğrencilerinin Facebook eğitsel amaçlı kullanım düzeylerinin akıllı telefona sahip olma durumuna göre dağılımına ilişkin Mann Whitney-U testi sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Var	265	137.09	36328.50	771.50	.448
Yok	7	114.21	799.50		

Tablo 3 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin Facebook sosyal ağını eğitsel amaçlı kullanım düzeylerinin akıllı telefona sahip olma durumuna göre farklılaşmadığı görülmektedir. Ancak akıllı telefona sahip olan öğrencilerin (SO=137.09), akıllı telefona sahip olmayan öğrencilere göre (SO=114.21) Facebook eğitsel kullanım düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumun çalışmaya katılan öğrencilerin %97.4’ünün akıllı telefona sahip olmasından kaynaklanmış olduğu düşünülebilir.

Tablo 4

Üniversite öğrencilerinin Facebook eğitsel amaçlı kullanım düzeylerinin kişisel bilgisayar sahibi olma durumlarına göre dağılımına ilişkin Mann Whitney-U testi sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Var	250	135.46	33865.00	2490.00	.462
Yok	22	148.32	3263.00		

Tablo 4 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin Facebook sosyal ağını eğitsel amaçlı kullanım düzeylerinin kişisel bilgisayar sahibi olma durumuna göre farklılaşmadığı görülmektedir. Anlamlı düzeyde farklılık olmamasına rağmen kişisel bilgisayara sahip olmayan öğrencilerin (SO=148.32), kişisel bilgisayara sahip olan öğrencilere göre (SO=135.46) daha yüksek düzeyde Facebook’u eğitsel amaçlı kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 5

Üniversite öğrencilerinin Facebook eğitsel amaçlı kullanım düzeylerinin fakülte değişkenine göre dağılımına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ort.	Sd	x2	p	Anlamli fark
İİBF	38	152.82				
Mühendislik	90	162.41	3	55.952	.000	a-c; b-c; d-a; d-b; d-c
MYO	112	95.34				
Eğitim	32	188.31				

a: İİBF, b: Mühendislik, c: MYO, d: Eğitim

Tablo 5 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin Facebook sosyal ağını eğitsel amaçlı kullanım düzeylerinin fakülte değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney-U testi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda İİBF ve MYO, Mühendislik ve MYO, Eğitim ve İİBF, Eğitim ve Mühendislik, Eğitim ve MYO öğrencileri arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca MYO ve İİBF, MYO ve Mühendislik öğrencileri arasında MYO öğrencileri aleyhinde anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir.

3.2 Öğrencilerin Facebook Bağımlılık Düzeylerini Etkileyen Değişkenler

Bu bölümde çalışmanın ikinci alt problemi olan “Öğrencilerin Facebook bağımlılık düzeyleri hangi değişkenlerden etkilenmektedir?” sorusuna ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 6

Üniversite öğrencilerinin Facebook bağımlılık düzeylerinin cinsiyete göre dağılımına ilişkin Mann Whitney-U testi sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kadın	164	132.52	21734.00	8204.00	.304
Erkek	108	142.54	15394.00		

Tablo 6 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin Facebook bağımlılık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Anlamlı düzeyde farklılık olmamasına rağmen erkek öğrencilerin (SO=142.54), kadın öğrencilere göre (SO=132.52) daha yüksek düzeyde Facebook sosyal ağına bağımlı oldukları ortaya çıkmıştır.

Tablo 7

Üniversite öğrencilerinin Facebook bağımlılık düzeylerinin akıllı telefona sahip olma durumuna göre dağılımına ilişkin Mann Whitney-U testi sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Var	265	136.06	36056.50	811.500	.572
Yok	7	153.07	1071.50		

Tablo 7 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin Facebook bağımlılık düzeylerinin akıllı telefona sahip olma durumuna göre farklılaşmadığı görülmektedir. Anlamlı düzeyde farklılık olmamasına rağmen akıllı telefona sahip olmayan öğrencilerin (SO=153.07), akıllı telefona sahip olan öğrencilere göre (SO=136.06) daha yüksek düzeyde Facebook sosyal ağına bağımlı oldukları sonucu elde edilmiştir.

Tablo 8

Üniversite öğrencilerinin Facebook bağımlılık düzeylerinin kişisel bilgisayar sahibi olma durumlarına göre dağılımına ilişkin Mann Whitney-U testi sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Var	250	133.50	33375.00	2000.00	.034
Yok	22	170.59	3753.00		

Tablo 8 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin Facebook bağımlılık düzeylerinin kişisel bilgisayar sahibi olma durumuna göre kişisel bilgisayara sahip olmayanlar lehinde farklılaştığı görülmektedir. Kişisel bilgisayar sahibi olmayan öğrencilerin (SO=170.59), kişisel bilgisayar sahibi olan öğrencilere göre (SO=133.50) daha yüksek düzeyde Facebook sosyal ağına bağımlı oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 9

Üniversite öğrencilerinin Facebook bağımlılık düzeylerinin fakülte değişkenine göre dağılımına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ort.	Sd	x ²	p	Anlamlı fark
İİBF	38	150.26				
Mühendislik	90	124.27	3	5.053	168	
MYO	112	136.47				
Eğitim	32	154.67				

a: İİBF, b: Mühendislik, c: MYO, d: Eğitim

Tablo 9 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin Facebook bağımlılık düzeylerinin fakülte değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Ancak Anlamlı düzeyde farklılaşma olmamasına rağmen Eğitim (SO=154.67) ve İİBF (SO=150.26) Fakültesi öğrencilerinin, Mühendislik (SO=124.27) ve MYO (SO=136.47) öğrencilerine göre Facebook bağımlılık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

3.3 Öğrencilerin Facebook’u Eğitsel Amaçlı Kullanım Düzeyleri ile Facebook Bağımlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki

Bu bölümde çalışmanın üçüncü alt problemi olan “Öğrencilerin Facebook’u eğitsel amaçlı kullanım düzeyleri ile Facebook bağımlılık düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?” sorusuna ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 10

Üniversite öğrencilerinin eğitsel amaçlı Facebook kullanım düzeyleri ile Facebook bağımlılık düzeylerine ilişkin Spearman Brown Sıra Farkları Katsayısı analizi sonuçları

	N	r	p
Facebook eğitsel amaçlı kullanma ve Facebook bağımlılık düzeyi	272	.141	.020

Tablo 10 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin eğitsel amaçlı Facebook kullanım düzeyleri ile Facebook bağımlılık düzeyleri arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre öğrencilerin Facebook bağımlılık düzeyleri arttıkça Facebook eğitsel amaçla kullanma düzeylerinin arttığı söylenebilir.

4. Tartışma ve Sonuç

Araştırmada üniversite öğrencilerinin Facebook bağımlılık ve eğitsel amaçlı Facebook kullanım düzeyleri farklı değişkenler bakımından incelenmiştir.

Araştırma bulgularından elde edilen verilere göre üniversite öğrencilerinin Facebook sosyal ağını eğitsel amaçla kullanma düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Araştırmada kadın öğrencilerin Facebook sosyal ağını eğitsel amaçla kullanma düzeylerinin erkek öğrencilere oranla daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgu, alanyazındaki çeşitli araştırmaların (Akyazı ve Tutgun Ünal, 2013; Mazman ve Usluel, 2011; Sezgin vd., 2011; Özgür, 2013) bulguları ile paralellik göstermektedir. Facebook sosyal ağının erkek öğrenciler tarafından eğitim dışındaki kullanımları, kadın öğrencilerin eğitim dışındaki kullanımlarına göre daha yüksek orandadır. Kadın öğrencilerin, erkek öğrencilere göre Facebook'u eğitsel ve akademik amaçlı kullandıkları ya da kullanmayı amaçladıkları ortaya çıkmıştır.

Eğitsel amaçlı Facebook kullanımı akıllı telefona sahip olma durumuna göre incelendiğinde herhangi bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Akıllı telefona sahip olan öğrencilerin, akıllı telefona sahip olmayan öğrencilere göre Facebook'u eğitsel olarak kullanım oranları daha yüksektir. Ancak bu fark çalışmaya katılan öğrencilerin %97.4'ünün akıllı telefona sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Alanyazın incelendiğinde öğrencilerin Facebook'a bağlanırken bilgisayar, tablet gibi diğer cihazlara oranla akıllı telefonu tercih ettikleri ortaya çıkmıştır (Akyazı ve Tutgun Ünal, 2013; Öncel ve Tekin, 2016). Öğrencilerin Facebook sosyal ağına bağlanırken akıllı telefon kullanması, eğitsel olarak Facebook kullanım oranına da etki edebilir. Bu araştırmada çalışmaya katılan öğrencilerin yüksek oranda akıllı telefona sahip olması ve internete sahip bilgisayara erişimin daha kolay olması durumu sonucun bu şekilde çıkmasına sebep olmuş olabilir.

Öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma durumlarına göre Facebook'u eğitsel alanda kullanımlarına bakıldığında bir farklılık olmadığı görülmektedir. Fakat kişisel bilgisayara sahip olmayan öğrencilerin, kişisel bilgisayara sahip olan öğrencilere göre Facebook'u eğitsel amaçlı olarak daha yüksek oranla kullandığı sonucu elde edilmiştir. Araştırma ile aynı doğrultuda olan, Bilen, Ercan & Gülmez (2014) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin Facebook'u benimseme sürecinde ipad ve bilgisayara sahip olan öğrencilerle, ipad ve bilgisayara sahip olmayan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çelik, Şahin, Aktürk & Eren (2012) tarafından yapılan bir başka çalışma incelendiğinde ise, eğitim fakültesinde farklı branşlarda eğitim gören öğretmen adaylardan kişisel bilgisayara sahip olan öğrencilerin, bilgisayara sahip olmayan öğrencilere göre Facebook'u günlük kullanımlarında ve çalışmalarında daha yüksek oranda kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazın araştırmalarında ortaya çıkan farklılığın örneklemde yer alan öğrencilerin bölümleri, Facebook kullanım sıklığı gibi değişkenlerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda, üniversite öğrencilerinin eğitsel amaçlı Facebook kullanımları fakültele göre incelendiğinde farklılıklar olduğu ortaya çıkmıştır. Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Meslek Yüksek Okulunda öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek oranda eğitsel amaçla Facebook kullandığı sonucu elde edilmiştir. Sosyal ağı eğitsel olarak kullanımının fakültele göre farklılık göstermesinde eğitsel kullanım puanları yüksek çıkan bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin eğitsel olarak Facebook kullanımının olumlu olduğu görüşünü benimsemişlerdir. Alanyazın incelendiğinde bu alanda çalışmaların yapıldığı görülmektedir (Bilen vd, 2014; Özgür, 2013). Ortaya çıkan bu puan farklılıklarının bir diğer nedeni fakültelede görevli öğretim elemanlarının dersleri destekleyici olarak Facebook sosyal ağını kullanması ve yönlendirmesi olabilir.

Cinsiyet değişkenine göre üniversite öğrencilerinin Facebook bağımlılık düzeylerine bakıldığında erkek öğrencilerin, kadın öğrencilere oranla daha fazla bağımlı oldukları görülmektedir. Alanyazında bu alanda yapılan çalışmalar bu bulguyu desteklemektedir (Çam, 2012; Balta ve Horzum, 2008; Karaman ve Kurtoğlu, 2009). Erkek öğrencilerin, kadın öğrencilere göre Facebook bağımlılık düzeylerinin yüksek olması; bayan öğrencilerin daha çok ders çalışma ve akademik faaliyetlere öncelik vermesi, erkek öğrencilerin ise önceliğini sosyal ilişkiler kurma ve farklı kişilerle iletişim içinde bulunma isteğinin sebep olabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin Facebook bağımlılık düzeylerinin akıllı telefona sahip olma durumuna göre değişmediği görülmektedir. Araştırma bulguları Öncel ve Tekin (2016)'in yapmış olduğu araştırma bulgularına göre farklılık göstermektedir. İlgili araştırma ile bu araştırmadaki ortaya çıkan farklılık örnekleme oluşturan katılımcıların Facebook ve internet kullanım sıklığı, ilgi alanları ve bilgisayardan Facebook'a girmeyi tercih etmelerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Araştırma bulgusuna göre üniversite öğrencilerinin Facebook bağımlılık düzeyleri kişisel bilgisayara sahip olma durumuna göre incelendiğinde; kişisel bilgisayara sahip olmayan öğrencilerin, kişisel bilgisayara sahip olan öğrencilere oranla daha fazla Facebook bağımlısı olduğu söylenebilir. Çıkan bu sonucun örnekleme oluşturan katılımcılardan kişisel bilgisayara sahip olmayan öğrencilerin daha fazla Facebook ve internete girme isteğinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Fakülte değişkenine göre Facebook bağımlılık düzeyleri incelendiğinde ise; İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Eğitim Fakültesi öğrencilerinin diğer fakültele göre bağımlılıklarının daha yüksek çıktığı görülmektedir. Bu fakültelede öğrenim gören öğrencilerde Facebook bağımlılık durumu aynı şekilde

Facebook'un eğitsel alanda kullanımıyla paralellik göstermektedir. Bu fakültelerdeki öğrencilerin Facebook bağımlılık düzeyleri arttıkça, Facebook eğitsel kullanım düzeylerinin de artmakta olduğu gözlemlenmektedir.

Sonuç olarak üniversite öğrencilerinin Facebook bağımlılık ve eğitsel amaçlı Facebook kullanımları arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, iki durum arasında pozitif yönde ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Dünyada ve Türkiye'de kullanıcı sayısı diğer sosyal ağlara göre daha fazla olan Facebook sosyal ağının, eğitim alanında kullanımıyla eğitime katkı sağlayabileceği, etkileşimli ortamlar oluşturarak negatif eğilimli, Facebook bağımlılık noktasında olan öğrencilerin eğitsel başarılarının artmasına katkı sağlayabilecektir. Öğrencilerin Facebook bağımlılık düzeyleri arttıkça, Facebook eğitsel amaçla kullanma düzeylerinin arttığı sonucu elde edilmiştir. Bu durum Facebook bağımlılığının, Facebook'un eğitime yönelik etkinliğinin artırılmasında kullanılabilir olacağını ortaya çıkarmaktadır.

5. Öneriler

1. Facebook sosyal ağını kullanan üniversite öğrencilerinin eğitsel amaçlı Facebook kullanımına teşvik edilmesi, eğitim ortamlarında Facebook'un aktif olarak kullanılması öğrenci başarısına olumlu etki sağlayabilir.
2. Çalışmada elde edilen bulguların tutarlılığı için, farklı demografik özellikleri olan gruplara sosyal ağların eğitsel amaçlı kullanımlarını inceleyen araştırmalar yapılabilir ve alana katkı sağlayabilir.
3. Facebook sosyal ağını kullanan öğrencilerden bağımlılık düzeyinde olanları, Facebook'un eğitsel alanda kullanımına teşvik edilerek, eğitsel Facebook kullanım oranı artırılabilir.
4. Facebook bağımlılık düzeylerinin incelendiği araştırma bulgularının sağlıklı olması için, farklı demografik özellikleri içeren ortamlara, öğrencilerin sosyal ağlara bağımlılık durumlarını inceleyen araştırmalar yapılabilir ve alana faydalı olabilir.
5. Ülkemizde sosyal ağların kullanım oranları düşünüldüğünde farklı sosyal ağların eğitimde kullanılmasına ilişkin yapılacak çalışmalar alana faydalı olabilir.

Addiction To Social Media And Usage Of The Social Media For Educational Purposes: The Facebook Example

Extended Abstract

The number of internet users in our country and world and the time they spend on the internet are increasing rapidly. Increased use of the internet is a big influence of social networks. In the "Internet and Social Media User Statistics" report which was prepared by "We Are Social" in 2016, it is stated that Facebook is the most used social networking environment in the world. Among the most used social networks in Turkey, the first rank is Facebook with 32% (Ayvaz, 2016). Rapid developments in technology have caused changes in the field of education as well as in every area. By becoming a world interacting with Web 2.0, collaborating through social networks enables to share information among producers (universities) and enable production (Strathdee, 2007) and it is used as a supportive tool in education.

When Facebook's educational use is examined, a group is set up on Facebook and the manager is the learner. Through this group, pages on which materials such as lecture notes, videos, photos are shared are used intensely to support formal education. It has been seen that in the course discussions on Facebook, the student gives feedback without hesitation and provides the participation to the lesson. The collaborative nature of Facebook provides teacher - student interaction, content - student interaction, student - student interaction at a high level.

As social networks evolve, people are increasingly dependent on social networks. Facebook is frequently used in everyday life, people constantly have the desire to enter Facebook. This situation can cause negative behaviors such as not doing the needs of the people, disrupting the necessary work. Constantly entering Facebook, sharing, commenting, liking, follow-up situations are increasing with time and people become addictive.

The purpose of this research is to determine the relationship between the degree of Facebook dependency of university students and the level of Facebook use for educational purposes. In addition, it has been examined whether there is a significant difference in Facebook dependency levels and Facebook usage levels for educational purposes in terms of variables such as gender, department, possessing smartphone and having personal computer status.

The importance of this research has increased the importance of Facebook social network because the usage rate of our country, age range of use in education, and Facebook usage time is very long and it can be used for training, information sharing and communication.

Descriptive scanning model was used in the study. The sample of the research consists of 272 students studying at Afyon Kocatepe University Faculty of Economics and Administrative Sciences, Faculty of Education, Engineering Faculty and Vocational School (Vocational School). Personal Information Form, Facebook Educational Use Scale and Facebook Dependency Scale were used as data collection tools. In the analysis of the data, Mann Whitney U test, Kruskal Wallis test and Spearman Brown Rank Differential Coefficient tests were used.

Research findings showed that students' opinions on Facebook addiction and use of Facebook for educational purposes had a low level of positive correlation in the positive direction. As the level of students' Facebook dependency increases, it can be said that the level of usage of Facebook for educational purposes increases. It has been observed that university students' educational use levels of Facebook social network differ significantly in favor of female students compared to gender, female students use Facebook social network more educationally than male students. It is seen that there is no difference according to the possession of the smart phone, it does not differ when it is examined according to personal computer ownership, and it is seen that it is significantly different according to the faculty variable. It was observed that Facebook dependency levels of university students did not significantly differ according to gender variable. However, although there is no significant difference, male students are more dependent on Facebook social network than female students. It has been observed that there is no difference according to having a smart phone, it is different in favor of those who do not have a personal computer according to ownership of personal computer, and does not significantly differ according to the faculty variable.

It is concluded that there is a meaningful relationship between the usage level of Facebook social network for educational purposes by university students and gender change. It was found that female students use the Facebook social network for educational purposes higher than male students. When we view the educational use of Facebook for smartphones, it is observed that there is no difference. It can be said that students who have a smartphone use Facebook more educationally than students who do not have a smartphone. There seems to be no difference when we consider the educational use of Facebook according to the status of the students' personal computer ownership. Differences were observed when university students' use of Facebook for educational purposes was examined according to the faculties. It can be said that the students who study at the Faculty of Education use Facebook more educationally than the students at the Faculty of Economics and Administrative Sciences, Faculty of Engineering and Vocational School. According to the gender variable, male students are more dependent on female students than female students when the Facebook dependency levels of university

students are examined. It seems that the level of Facebook dependency of the students does not change according to the status of having a smartphone. When university students' level of Facebook dependency is examined according to personal computer ownership, it can be said that students who do not have a personal computer are more Facebook addicted than students who have a personal computer. When the level of Facebook dependency according to the faculty variable is examined, it can be said that the students of Faculty of Economics and Administrative Sciences and Faculty of Education have higher dependency according to other faculties.

A survey of the relationship between Facebook addicted students and Facebook use for educational purposes can be used in a survey of students at addictive level towards educational use of Facebook with educational activities and positive changes in achievement levels.

Keywords: Social media, social media addiction, Facebook, education

Kaynaklar

- Akyazı, E. & Ünal, A. T. (2013). İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Amaç, Benimseme, Yalnızlık Düzeyi İlişkisi Bağlamında Sosyal Ağları Kullanımı. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 3(6).
- Amichai-Hamburger, Y., & Vinitzky, G. (2010). Social network use and personality. *Computers in human behavior*, 26(6), 1289-1295.
- Ayvaz, T. (2016). İnternet ve Sosyal Medya Kullanıcı İstatistikleri 2016. <http://www.dijitalajanslar.com/internet-ve-sosyal-medya-kullanici-istatistikleri-2016/> adresinden Nisan 2016 tarihinde erişilmiştir.
- Balta, Ö. Ç., & Horzum, M. B. (2008). Web tabanlı öğretim ortamındaki öğrencilerin internet bağımlılığını etkileyen faktörler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(1), 187-205.
- Beard, K. W., & Wolf, E. M. (2001). Modification in the proposed diagnostic criteria for Internet addiction. *CyberPsychology & Behavior*, 4(3), 377-383.
- Bilen, K., Ercan, O., & Gülmez, T. (2014). Sosyal ağların kullanım amacı ve benimsenme süreci; Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 115-123.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. (17. Basım). Pegem Akademi Yayınları: Ankara.
- Çam, E. (2012). *Öğretmen Adaylarının Eğitsel ve Genel Amaçlı Facebook Kullanımları ve Facebook Bağımlılıkları (SAÜ Eğitim Fakültesi Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çelik, İ. (2012). *Öğretmen adaylarının sosyal ağ (Facebook) kullanımlarının incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Çelik, İ., Şahin, İ., Aktürk, A. O., & Eren, F. (2012). Öğretmen Adaylarının Facebook Kullanım Amaçlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *6th International Computer and Instructional Technologies Symposium*. Gaziantep.
- Davis, R. A. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological Internet use. *Computers in human behavior*, 17(2), 187-195.
- Döner, C. (2011). *İlköğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Egger, O. & Rauterberg, M. (1996). *Internet Behaviour and Addiction*. Unpublished master's thesis, Work & Organisational Psychology Unit (IfAP), Swiss Federal Institute of Technology (ETH), Zurich.
- Grant, N. (2008). On the Usage of Social Networking Software Technologies in Distance Learning Education. In K. McFerrin et al. (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology and Teacher Education. International Conference 2008*. (3755-3759). Chesapeake, VA: AACE.
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F., & Madran, O. (2010). *Sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı*. XV. Türkiye'de İnternet Konferansı, 2-4.
- Gürhani, N. (2004). "On-Line (Çevrimiçi)Toplumun Doğuşu," [Çevrim-içi: <http://sinemafanatik.com>], Erişim tarihi: 13 Ocak 2017.
- Hazar, M. (2011). Sosyal Medya Bağımlılığı Bir Alan Çalışması. *Journal of Communication Theory & Research/İletişim Kuram ve Arastırma Dergisi*, 2011(32).
- Kandell, J. J. (1998). Internet addiction on campus: The vulnerability of college students. *CyberPsychology & Behavior*, 1(1), 11-17.
- Karademir, T., & Alper, A. (2011, September). Öğrenme ortamı olarak sosyal ağlarda bulunması gereken standartlar. In *5 th International Computer & Instructional Technologies Symposium, Fırat University* (pp. 22-24).
- Karaman, M. K., & Kurtoğlu, M. (2009). Öğretmen adaylarının internet bağımlılığı hakkındaki görüşleri. *Akademik Bilişim*, 11-13.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Yayın Dağıtım.

- Kazançoğlu, İ., Üstündağlı, E., & Baybars, M. (2012). Tüketicilerin sosyal ağ sitelerindeki reklamlara yönelik tutumlarının satın alma davranışları üzerine etkisi: Facebook örneği. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 8, 159-182.
- Kobak, K., & Biçer, S. (2008). Facebook sosyal paylaşım sitesinin kullanım nedenleri. In *8th International Education Technology Conference* (p. 568).
- Krischner, P.A. and Karpinsky, A.C. (2010). Facebook® and academic performance. *Computers in Human Behavior*, 26(6), 1237-1245.
- Kwon, O., & Wen, Y. (2010). An empirical study of the factors affecting social network service use. *Computers in Human Behavior*, 26(2), 254-263.
- Lai, L. S., & Turban, E. (2008). Groups formation and operations in the Web 2.0 environment and social networks. *Group Decision and Negotiation*, 17(5), 387-402.
- Mazman, S. G. (2009). *Sosyal ağların benimsenme süreci ve eğitsel bağlamda kullanımı*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Mazman, S. G., & Usluel, Y. K. (2011). Gender differences in using social networks. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 10(2), 133-139.
- McKenna, K. Y., Green, A. S., & Gleason, M. E. (2002). Relationship formation on the Internet: What's the big attraction?. *Journal of social issues*, 58(1), 9-31.
- McLoughlin, C., & Lee, M. J. (2008). The three p's of pedagogy for the networked society: Personalization, participation, and productivity. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 20(1), 10-27.
- Morahan-Martin, J., & Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological Internet use among college students. *Computers in human behavior*, 16(1), 13-29.
- Munoz, C., & Towner, T. (2009, March). Opening Facebook: How to use Facebook in the college classroom. In *Proceedings of society for information technology & teacher education international conference* (Vol. 2623).
- Ofcom Office of Communications (2008). *Social Networking A quantitative and qualitative research report into attitudes, behaviours and use*, Research Document, Publication date: 2 April 2008, 1(69).
- Öncel, M., & Tekin, A. (2016). Ortaöğretim Öğrencilerinin Facebook Bağımlılık Düzeyleri Ve Kullanım Amaçlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 179-197.
- Özgür, H. (2013). Sosyal Ağların Benimsenmesi ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. YIL-5 S. 10 s. 169, 181.
- Öztürk, M. ve Akgün, O. E. (2012). Üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerini kullanma amaçları ve bu sitelerin eğitimlerinde kullanılması ile ilgili görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 2/3 (Aralık 2012), 49-67.
- Paul, M. J., & Dredze, M. (2011). You are what you Tweet: Analyzing Twitter for public health. *Icwsn*, 20, 265-272.
- Rouis, S., Limayem, M., & Salehi-Sangari, E. (2011). Impact of Facebook usage on students' academic achievement: Role of self-regulation and trust. *Electronic journal of research in educational psychology*, 9(3), 961-994.
- Serim, M. (2016). Facebook' un Dünyadaki Ve Türkiye' deki Kullanım İstatistikleri. <http://bigumigu.com/haber/facebook-un-dunyadaki-ve-turkiye-deki-kullanim-istatistikleri/> adresinden Nisan 2016 tarihinde erişilmiştir.
- Sezgin, S., Erol, O., Dulkadir, N., & Karakaş, A. (2011). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri (BÖTE) öğrencilerinin Facebook kullanım amaçları ve eğitsel bağlamda kullanımı ile ilgili görüşleri: MAKÜ örneği. In *International Educational Technology Conference*. İstanbul.
- Strathdee, R. (2007). School improvement, pre-service teacher education and the construction of social networks in New Zealand and England. *Journal of Education for Teaching*, 33(1), 19-33.
- Şener, G. (2009). Türkiye'de Facebook kullanımı araştırması. *XIV. Türkiye'de İnternet Konferansı*, 12-13.
- We Are Social. (2016). Digital in 2016. [Çevrim-içi; We Are Social: <https://www.slideshare.net/wearesocialsg/digital-in-2016>.: Erişim tarihi: 13 Temmuz 2016 adresinden alındı]
- Young, K. S. (2007). Cognitive behavior therapy with Internet addicts: treatment outcomes and implications. *CyberPsychology & Behavior*, 10(5), 671-679.
- Young, K.S. (1998). *Caught in the Net: How to Recognize the Science of Internet Addiction and a Winning Strategy for Recovery*. New York, NY: John Wiley and Sons, Inc.
- Zorbaz, O. (2013). *Lise Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanımının Sosyal Kaygı ve Akran İlişkileri Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.